

SA ARCHIMEDES
EUROOPA LIIDU INNOVATSIOONIKESKUS

innovaatika

U U D I S E D

31. oktoobril kuulutas 5RP Elu kvaliteedi programm välja järjekordsed konkursid uurimis-, arendus- ja demonratsiooni-, temaatilistele koostöövõrkude ja ühistegevuse projektidele. Lähem info lk 3 .

16. novembril kuulutati välja järjekorras kaheksas 5RP Infoühiskonna tehnoloogiate programmi projektikonkurss, milles on avatud umbes pooled tegevusvaldkonnad, sh erimeetmed partneritele kandidaatriikidest. Lähemalt lk 4-5.

2001. aasta sügisest asub Euroopa teaduse ja tehnika alane koostöövõrgu COSTi rahvuslik koordinaator Sihtasutuses Archimedes. Lähemalt lk 9.

1.-3. novembrini 2001 toimus Tartus Eesti Põllumajandusülikooli peahoones taastuvaid energiaallikaid käsitlevate ürituste sari. Esimesel päeval leidis aset järjekorras juba kolmas Taastuvate Energiaallikate Uurimise ja Kasutamise konverents (TEUK-III). Aasta-aastalt on kasvanud nii korraldajate hulk, ürituse maht kui haare. Lähemalt lk 10.

S I S U

Uudised ja Infolehe lugejale	1
Strateegiliste Algatuste Keskus alustas	2 - 3
5RP uutest konkurssidest	3 - 5
5RP kalender	6 - 7
Eesti majandussüsteemi arengust	8
COST programmist Eestis	9
Eesti T&A infosüsteemist	9
Külalised Soomest ja Balti riikidest	9
3 päeva taastuvatest energiatest	10
Valik materjale	11
5RP kontaktid	12

Tegevust alustas Strateegiliste Algatuste Keskus

12. novembril kanti äriregistrisse Eesti Panga, Eesti Kaubandus- ja Tööstuskoja, Tartu Ülikooli ja Tallinna Tehnikaülikooli 13. juunil sõlmitud ühise tegutsemise lepingu alusel loodud sihtasutus Strateegiliste Algatuste Keskus (SAK).

SAK-i juhatajaks nimetati Meelik Kattago, kelle sõnul SAK kavandab lisaks tellimusprojektidele ka strateegilise info keskuse ja trendi analüüsi komitee loomist. Esimene peaks paari aastaga looma Eesti arengut käsitleva andmebaasi, teise üheks põhieesmärgiks on metodoloogilisel alusel asuda otsima "Eesti Nokiat".

Lähemalt lk 2-3.

Lp **innovaatika** lugeja!

Saabumas on aasta lõpp ja suure tähelepanu all on nii Riigikogu kui Valitsus.

On ju Riigikogus menetlusel kaks meid kõiki suuremal või vähemal määral puudutavat dokumenti: 2002. a Riigieelarve ja Eesti Teadus- ja Arendustegevuse Strateegia "Teadmistekeskne Eesti".

Praegune majanduslikult mitte kõige soodsama prognoosiga olukord ei luba veel kindel olla selles, kas teadusliku uurimistöö, tehnoloogilise arendustegevuse ja innovatsiooni valdkonnas jäävad püsima Valitsuse esialgselt esitatud eelarve numbrid, mis jäävad niigi tugevasti alla Eesti Riikliku Arengukava eesmärkidele. Vabe on nii suur, et "Postimehes" sellele veelkord tähelepanu juhtides ütles Tartu Observatooriumi direktor Laurits Leedjärv, et need kaks dokumenti on Riigikogule esitatud justnagu erinevate valitsuste poolt...

Kuidas lahendab selle vastuolu Riigikogu?

Praegu on strateegiline dokument arutlusel Riigikogu Kultuurikomisjonis. Toimunud on kaks koosolekut. Meeldiv on, et komisjoni aruteludesse on kaasatud küllalt palju teadusüldsuse ja innovaatikute esindajaid. Arutelud on tõsised, seda näitab mahukas 16. oktoobri koosoleku protokoll (vt Riigikogu või TANi veebilehekülgedelt). 12. novembri koosoleku protokoll ei olnud innovaatikalehe trükkiminekuks veel ilmunud, seega jääme ootama infot komisjoni edasisest tööst.

Jõudu selleks kõigile!

uudiseid eestist

Tegevust alustas Strateegiliste Algatuste Keskus

SAKi infoleht (levitatud SAKi asutamisele pühendatud üritusel Eesti Panga saalis 15 novembril 2001 aastal).

Nimi Sihtasutus Strateegiliste Algatuste Keskus (lühend SAK)

Nõukogu Jaak Aaviksoo, Andres Keevallik, Vahur Kraft, Toomas Luman

Juhataja Meelik Kattago

Asutajad Eesti Pank, Eesti Kaubandus-Tööstuskoda, Tallinna Tehnikaülikool, Tartu Ülikool

Asutamisosus

18. oktoober 2001 (13. juunil 2001 allkirjastasid asutajad ühise tegutsemise lepingu, mis oli aluseks SAK-i loomisele)

Registreerimine

Kanne äriregistris tehti 7. novembril 2001

Asukoht Tallinn

Algakapital 2,4 miljonit krooni

Missioon SAK on sõltumatu sihtasutus mille eesmärk on soodustada Eesti süsteemset arengut ning aidata ettevõtetel ja organisatsioonidel määratleda strateegilisi arengusuundi ning initsiatiive.

Üldpõhimõtted

SAKi olemus kajastub võtmesõnades - **strateegia, algatus, ning keskus.**

Strateegia - SAK tegeleb pikaajalist arengut määravate küsimustega nende enam üldisel ehk strateegilisel tasandil.

Algatus - SAK on rakendusliku orientatsiooniga ning tema sihiks strateegilistel uuringutel põhinevad algatused.

Keskus - SAK püüab koondada ning koordineerida strateegiliste uuringute ning algatustega seonduvat tegevust.

SAK toetub kolmnurgale ettevõtlus-valitsus-akadeemia, mis on samas ka SAKi tegevuse objektiks.

SAK järgib poliitilist neutraliteeti.

SAKi töö põhineb mitte konsensusel, vaid kaasatusel.

Tulemus SAKi vahetuks produktiks on strateegiline insight - arusaam, mõistmine, ilmutus, idee, eureka. Insight kommunikeeritakse tegijateni läbi kirjutiste, ettekannete, loengute, interaktiivsete seminaride, konsultatsioonide, vestluste ja muude kandjate. Eesmärgiks on soodustada tegijates strateegilise visiooni tekkimist ning selle aktsiooniks ülekasvamist. SAKi töö kaugemaks tulemuseks on algatatud aktsioonist tekkinud positiivne muutus Eesti majanduses ja ühiskonnas.

SAK > INSIGHT > VISIOON > AKTSIOON > MUUTUS

Töökorraldus - SAK arendab kümnet töösuunda, mis käivitatakse vastavalt vajadusele, prioriteetidele, ressurssidele, ning muudele tingimustele. Iga suuna raames võib töös olla üks või mitu projekti. Projektid võivad olla tähtjatud või tähtjalised.

Töösuunad ja projektid - käivitatakse reeglina SAKi tsentraalsetele ressurssidele toetudes, "inkubatsiooniperioodi" lõppedes järgivad nad aga valdavalt isefinantseerimise printsiipi.

Orientatsioon - SAK orienteerub valdavalt projekti juhtimisele ehk korraldavale funktsioonile, kaasates töösse eksperte ning analüütikuid teistest organisatsioonidest vastavalt projektide iseloomule ja vajadusele.

Esmajärjekorras tehakse koostööd asutajaliikmetega ning teiste Eesti institutsioonidega.

Samas arendab SAK aktiivselt suhteid välismaa organisatsioonidega, et nende kaudu tuua projektidesse maailma tipptaseme kompetentsi.

Teoreetiline alus: nii maailm tervikuna kui selle osad on iseorganiseeruvad süsteemid. Nende muutumine ja areng väljendub läbi trendide. Strateegia saab olla edukas vaid siis kui ta toetub nendele trendidele. Selle postulaadi mõistmine omab kriitilist tähtsust strateegiate arendamisel. Trendi analüüs saab SAKi töö põhjapanevaks aluseks millele toetuvad kõik muud tegevused.

Isikuandmeid

Meelik Kattago, SAKi juhataja
Sündinud Järvakandis 1955 aastal ning üles kasvanud Tallinnas. Meelik on lõpetanud Tallinna Polütehnikumi, Moskva Plehhanovi Nimelise Majandusinstituudi ning Eesti Teaduste Akadeemia aspirantuuri. Ta on töötanud Konjunktuuriinstituudis, Teaduste Akadeemia Ajaloo Instituudis, ning Tallinna Pedagoogilises Instituudis. Meelik on lugenud loenguid ning osalenud uurimisprojektides Soomes, Rootsis, Taanis, Belgias, Saksamaal ja USA-s. Viimased kümme aastat elas Meelik põhiliselt New Yorgis kus töötas Wall Street'il paiknevas finantsteenuste start-up kompaniis, ühes suurimas multinatsionaalses korporatsioonis American International Group (AIG), ning Research Board'is, mis on üks USA juhtivaid IT strateegia thinktanke.

Kontakt SAKi loomisega seonduvates küsimustes - kattago@sak.ee

uudiseid eestist 5rp konkursid

SAK-i esimeseks projektiks on Tallinna Sadama arenguplaan

TALLINN, 15. november, BNS - Suvel loodud Strateegiliste Algatuste Keskuse (SAK) esimeseks projektiks on AS Tallinna Sadama starteegilise arenguplaani koostamine.

SAK ja Tallinna Sadam sõlmisid vastava lepingu neljapäeval.

Tallinna Sadama juhatuse esimees Riho Rasmann ütles, et projekt läheb Tallinna Sadamale maksma miljon krooni. Projekt peab Rasmanni sõnul käsitlema lisaks Tallinna Sadama kui ettevõtte arendamise analüüsile ka laiemalt transiidi, kaubanduse ja Eesti geograafilise positsiooniga seonduvat.

Projekt peab andma sadamale võimaluse teha võimalikult õigeid otsuseid, kuna sadamaäri puhul ilmnevad otsuste tagajärjed alles aastate pärast.

Tallinna Sadama pikaajalisi plaane kommenteerides ütles Rasmann, et ettevõtte loodab kaubakoguse praeguselt 30 miljonilt tonnilt aastas kasvatada 2010. aastaks 70 miljoni tonnini.

Sadam peab perspektiivseks Aasiast Venemaa raudtee kaudu saabuvate kaupade vahendamist Euroopasse. Samuti on Eestil Euroopa Liiduga liitumise järel lootus saada jaotusekeskuseks Euroopast Venemaale suunduvale kaubale.

SAK-i juhataja Meelik Kattago sõnul on SAK moodustanud Tallinna Sadama tellimuse täitmiseks meeskonna ja töö peab valmima järgmise aasta mai keskpaigaks.

Kattago sõnul peab SAK läbirääkimisi valitsusega Eesti säästva arengu strateegiat käsitleva projekti Säästev Eesti 21 alustamiseks. Samuti valmistab SAK ette ühte Tallinna linnavalitsuse ja ühte maksundusega seotud projekti.

Lisaks tellimusprojektidele kavandab SAK ka sisemise initsiatiivi korras strateegilise info keskuse ja trendi analüüsi komitee loomist. Esimene peaks paari aastaga looma Eesti arengut käsitleva andmebaasi, teise üheks põhieesmärgiks on metodoloogilisel alusel asuda otsima "Eesti Nokiat", rääkis Kattago.

Tellimusprojektide teostamisest saadava raha kõrval võib SAK tulevikus kaasata vahendeid ka välismaalt, mis võimaldaks enam tegeleda omal initsiatiivil algatatud projektidega.

5RP Elu kvaliteedi programmi uued konkursid

Taotluste esitamise tähtaeg 31. jaanuar 2002
Konkursi kogueelarve 147,5 mln eurot

Toit, toitumine ja tervis

- 1.1. Ohutute ja paindlike, uute ja/või täiustatud tootmisprotsesside ja tehnoloogiate arendamine.
- 1.2. Testide ja protsesside arendamine nakkuslike ja toksiliste ainete määramiseks ja kõrvaldamiseks.
- 1.3. Toitainete rolli väljaselgitamine tervise edendamisel ja säilitamisel seoses dieedi ja toitumise, toksikoloogia, epidemioloogia, keskkonna vastasmõju, tarbijate valiku ja rahva tervisega.

Keskkond ja tervis

Kõik valdkonnad

Jätkusuutlik põllumajandus, kalandus ja metsandus, maapiirkondade, sh mäestikualade integreeritud areng.

- 5.1 Ressursside säästlikku haldamist, rasuvust, toodete kvaliteeti, tööhõivet, loomade tervist ja heaolu arvestavad uued jätkusuutlikud tootmissüsteemid põllumajanduses, kalanduses ja akvakultuuris.
- 5.2 Bioloogiliste materjalide integreeritud tootmine ja kasutamine mittetoitainena.
- 5.4 Tugi ühisele/üldisele põllumajandus ja kalanduspoliitikale. Kontrolli, järelvalve ja kaitse meetodite arendus. Maade kaitse ja mulla erosiooni vältimine. Ühenduse seadusandlusele teadusliku alust pakkuva uurimistöö kavandamine.
- 5.5 Uued mudelid ja instrumendid maapiirkondade ja nendega seotud alade integreeritud ja säästlikuks arenguks.

Vananev inimkond

- 6.1 Vananemisega seotud haigused ja tervise probleemid.
- 6.2 Füsioloogilise vananemise põhiprotsessid
- 6.3 Elanikkonna vananemise demograafilised ja sotsiaalsed protsessid..
- 6.4 Toimetulek vanusest tingitud funktsionaalsete piirangutega
- 6.5 Tervise- ja sotsiaalhooldeteenused vanuritele.

Üldise iseloomuga teaduslik uurimistöö ja tehnoloogiline arendustegevus

- 12 Bioetika.
- 13 Eluteaduste ja tervishoiu tehnoloogiate sotsiaal-majanduslikud aspektid.

Lähem info:

Meelis Sirendi
Tel (0) 699 8855
E-post life@irc.ee
või

Quality of Life Info-desk
E-mail: quality-of-life@cec.eu.int
Fax (32-2) 299 18 60
<http://www.cordis.lu/life>

5rp konkursid

IST kaheksas projektikonkurss

Euroopa Komisjon kuulutas 16.11.01 välja järjekorras kaheksanda projektikonkursi 5RP infoühiskonna tehnoloogiate programmi raames.

Konkurssi osad 1(a) ja 1(b) on fikseeritud tähtajaga, osad 2(a) ja 2(b) toimuvad pidevalt avatud skeemi järgi, kus taotlusi võib esitada jooksvalt.

Konkursi orienteeruv eelarve on 370 mln eurot.

Konkursi kava

Osa 1(a) - (uurimis-, arendus- ja demonstratsiooniprojektid, lõpptähtaeg 21-02-2002, v.a VI.2.1 ja VI.2.2 lõpptähtajaga 13-03-2002)

I tegevuskava (Key Action I)

- I.1.1- intelligentsed süsteemid tervisliku seisundi seireks;
- I.1.2 - süsteemid tervishoiu professionaalidele: tervisealaste teadmiste infostruktuuri loomine;
- I.2.1 - sõltumatuks eluks vajalikud süsteemid;
- I.4.1 - intelligentsed süsteemid ja teenused ühiskondlike ja keskkonna kriiside haldamiseks.

II tegevuskava (Key Action II)

- II.1.1 - kõrge riskiga pikaajaliste uurimistöö eeluuringud;
- II.1.3 - e-Euroopa ja e-Euroopa+ eesmärkide realiseerimine;

III tegevuskava (Key Action III)

- III.5.3 - KA III murrangulised tulevikku suunatud uuringud.

IV tegevuskava (Key Action IV)

- IV.2.1 - kognitiivsed nägemissüsteemid;
- IV.2.2 - arenenud kontrollersüsteemid;
- IV.2.3 - jaotusvõrgustikud ja tehnoloogiad teenuste ja rakenduste tarbeks;
- IV.3.1 - tarkvara, süsteemide ja teenuste ühilduvus;
- IV.4.1 - simulatsioon ja visualiseerimistehnoloogiad;
- IV.5.1- tehnoloogiad, süsteemid ja võrgustikud peale 3G-d;
- IV.5.2 - juhtmeta ja mobiilsüsteemide tehnoloogiate rakendused;
- IV.6.1 - sidustatud audiovisuaalsed süsteemid ja tehnoloogiad;
- IV.7.1 - mikrosüsteemid ja miniatuursed alamsüsteemide moodulid mobiilsetele rakendustele;
- IV.7.2 - sensorite ja aktuaatorite integratsioon intelligentsuse tõstmiseks;
- IV.8.1 - mikroelektroonika disain ja IP taaskasutus;
- IV.8.2 - mikroelektroonika tehnoloogiad: protsessid,

seadmed ja vahendid;

IV.8.3 - optilised ja optoelektronilised tehnoloogiad;

Teised tegevuskavad

- V.1.9 CPA9 - GRID tehnoloogiad ja nende rakendused;
- V.1.10 CPA10 - sensortehnoloogiad ja rakendused;
- V.1.14 CPA14 - mobiilsed rakendused ja teenused;
- V.1.15 CPA15 - tehnoloogilised platvormid kultuuri- ja kunstiloomingu väljendamiseks;
- VI.2.1 - kvantinfotootlus ja -side (QIPC);
- VI.2.2 - olemasolu uuring, kognitiivne teadus ja tuleviku meedia;
- VII.1.1 - uurimisvõrustike ulatuse suurendamine;
- VII.1.2 - täiustatud eksperimentaalsed infrastruktuurid.

Osa 1(b) (kasutuselevõtu ja toetavad tegevused, lõpptähtaeg 21-02-2002, v.a VI.2.1 ja VI.2.2 lõpptähtajaga 13-03-2002)

NB: tegevusliinid, kus on avatud vaid kasutuselevõtu tegevused on tähistatud (t); vaid toetusmeetmed (s); mõlemad (s+t)

I tegevuskava (Key Action I)

- I.4.1 (s) - intelligentsed süsteemid ja teenused ühiskonna ja keskkonna kriiside haldamiseks;
- I.5.1 (t+s) - mobiilsuseks vajalikud süsteemid: kasutuselevõtt ja klasterdamine.

II tegevuskava (Key Action II)

- II.1.2 (s) - rakendusuuringute strateegilised sihid;
- II.1.3 (t+s) - e-Euroopa ja e-Euroopa+ eesmärgid.

III tegevuskava (Key Action III)

- III.5.1 (s) - KA III spetsiifilised toetusmeetmed.
- III.5.2 (s) - ettevalmistus tulevasteks uuringuteks;

IV tegevuskava (Key Action IV)

- IV.2.1 (s) - kognitiivsed nägemissüsteemid;
- IV.2.2 (s) - arenenud kontrollersüsteemid;
- IV.2.3 (s) - jaotusvõrgustikud ja tehnoloogiad teenuste ja rakenduste tarbeks;
- IV.2.4 (t) - arvutused, side ja võrgustikud: kasutuselevõtu meetmed;
- IV.3.1(t+s) - tarkvara, süsteemide ja teenuste ühilduvus;
- IV.7.1 (t+s) - mikrosüsteemid ja miniatuursed alamsüsteemide moodulid mobiilsetele rakendustele;
- IIV.7.2 (t+s) - sensorite ja aktuaatorite integratsioon intelligentsuse tõstmiseks;

5rp konkursid

- IV.8.1 (t) - mikroelektroonika projekteerimine, testimine ja rakendusspetsiifiline mikroelektroonika;
 IV.8.2 (t) - mikroelektroonika tehnoloogiad: protsessid, seadmed ja vahendid;
 IV.8.3 (s) - optilised ja optoelektronilised tehnoloogiad;
 IV.8.4 (t) - tööstuslikud mikro- ja optoelektronika tehnoloogiad: kasutuselevõtu ja hindamismeetmed.

Teised tegevuskavad

- V.1.9 (t+s)CPA9 - GRID tehnoloogiad ja nende rakendused;
 V.1.10 (t) CPA10 - sensortehnoloogiad ja rakendused;
 VI.2.1 (s) - kvantinfotöötlus ja -side (QIPC);
 VI.2.2 (s) - olemasolu uuring, kognitiivne teadus ja tuleviku media;
 VII.1.1 (s) - uurimisvõrkude ulatuse suurendamine;
 VII.1.2 (s) - täiustatud eksperimentaalsed infrastruktuurid.

Osa 2(a) (uurimis-, arendus- ja demonratsiooniprojektid, taotlusi võib esitada igal ajal kuni 28.02.2002 kell 17.00 Brüsseli aja järgi)

- VI.1.1 - tulevikutehnoloogiad, avatud valdkond (FET open domain), lühike taotlus*;
 VIII.1.6 - koostöö edendamine hiljuti assotsieerunud riikidega - olemasolevate projektilepingute laiendamine hiljuti assotsieerunud riikide (NAS) partneritele **;
 VIII.1.7 - koostöö edendamine kolmandate riikidega (sh USA ja Jaapan);
 VIII.1.11 - ettevalmistavad toetused***;

Taotlusi võib esitada igal ajal kuni 14.07.2002 kell 17.00 Brüsseli aja järgi

- VI.1.1 - tulevikutehnoloogiad, avatud valdkond (FET open domain), täismahus taotlus*

Osa 2(b) (toetavad tegevused, taotlusi võib esitada igal ajal kuni 28.02.2002 kell 17.00 Brüsseli aja järgi)

- VIII.1.1 - projektide klasterdamine;
 VIII.1.2 - kompetentsi võrgustik ja töögrupid;
 VIII.1.3 - standardiseerimise ja koostalitlusvõime algatuste kanaliseerimine;
 VIII.1.4 - inimkapitali parendamine IT sektoris kompetentsibaasi tugevdamise (IHC) läbi;
 VIII.1.6 - koostöö edendamine hiljuti assotsieerunud riikidega: olemasolevate projektilepingute laiendamine hiljuti assotsieerunud riikide

partneritele *.

- VIII.1.7 - koostöö edendamine kolmandate riikidega (sh USA ja Jaapan);
 VIII.1.8 - IST programmi tulemuste levitamine ja avalikkuse informeerimine;
 VIII.1.9 - uuringud (studies);
 VIII.1.10 - Euroopa Ühtse Teadusruumi (ERA) tugevdamine IST alal.

Enne Euroopa Komisjoni poole pöördumist on vajalik tutvuda konkursikuulutuse, 2002 aasta tööprogrammi ja taotluse vormistamise juhendmaterjalidega.

* Kaheastmeline taotluse esitamise protseduur, 28.02.2002 tuleb esitada lühike taotlus esialgseks hindamiseks, lõplik taotlus tuleb esitada 14. juuniks 2002.

** Käimasolevate projektilepingute laiendamine hiljuti assotsieerunud riikide partnerite arvel (IST-2001-VIII.1.6) on võimalik vaid nende projektide korral, mis on juba sõlminud lepingu IST programmiga. Taotlusi võib esitada vaid käimasolevatele projektidele täiendavate partnerite lisamiseks hiljuti assotsieerunud riikidest. Need on Bulgaaria, Küpros, Tšehhi Vabariik, Eesti, Ungari, Läti, Leedu, Malta, Poola; Rumeenia, Slovakkia, Sloveenia, taotleja võib ühe või rohkema NAS partneri lisamist.

Lisapartnerid peavad kindlasti panustama olemasolevasse projekti lisandväärtust (...should clearly add value to the existing projects). Käimasoleva projekti kestus peab olema selline, et NAS partnerite lisamine on projektile sisuliselt kasulik. Taotluse projekti laiendamiseks peavad esitama projekti koordinaator ja partnerid koos täiendava partneriga. Taotlusi võib esitada igat tüüpi projektide laiendamisele, käimasoleva projekti tüüp määrab ka esitatava taotluse tüübi. Taotlus peab jälgima tegevusliini IST-2001-8.1.6 ja ühilduma käimasoleva projekti tegevusliiniga.

Taotluse esitamisest peab käimasoleva projekti lõpuni jääma vähemalt üks aasta.

Taotlusi võib esitada igal ajal kuni 28.02.2002.

Kutsume kõiki asjahuvilisi avanenud võimalusse suhtuma väga tõsiselt, kuna IST programmi 15.01.2001 projektikonkursi raames avanenud laienemistaotlustest on seni olnud edukad ca 90%

***rakendatav lõpptähtaeg 14. juuni 2002.

Lisaks loetletule on võimalik saada osalist toetust konverentsidele, seminaridele, workshop'idele ja näitustele.

Lisainfo
 Tarmo Pihl
 EL Innovatsioonikeskus,
 SA Archimedes, Kompanii 2, Tartu 51007
 Tel (07) 300 329
 E-post Ist@irc.ee

V raamprogrammi 2001 - 2002. a konkursside kalenderplaan

Praegu avatud 5RP konkursside lõpptähtjad*)

Detsember 2001

- 13 **Konkurentsivõimeline ja säästev majanduskasv:** käimaskäimasolevate projektide avamine uutele partneritele kandidaatriikidest
Avakuulutus 01.09.2001
- 14 **Energia, keskkond ja säästev areng:** energia võtmevaldkonnad ja üldise iseloomuga uuringud.
Avakuulutus 24.10.2000
- Energia, keskkond ja säästev areng:** energia alaste käimaskäimasolevate projektide avamine uutele partneritele kandidaatriikidest
Avakuulutus 28.08.2001
- Energia, keskkond ja säästev areng:** energia alaste Marie Curie stipendiumid ja kaasnevad meetmed
Avakuulutus 24.10.2000

Jaanuar 2002

- 15 **Inimpotentsiaal ja sotsiaalmajanduslike teadmiste areng:** Sotsiaalmajanduslike teadmiste baasi tugevdamine.
Avakuulutus 24.07.2001.
- 16 **Elu kvaliteet ja eluressursside korraldus:** CRAFT projektid.
Vahetähtaeg, avakuulutus 6.03.1999.
- Infoühiskonna tehnoloogiad:** CRAFT projektid.
Vahetähtaeg, avakuulutus 15.03.1999
- !!! **Konkurentsivõimeline ja säästev majanduskasv:** CRAFT projektid.
Avakuulutus 1.04.1999. **(viimast konkursi ei toimu, tegemist oli trükiveaga avakuukutuses)**
- Innovatsioon ja VKE-de osalus:** CRAFT projektid.
Avakuulutus 01.04.1999
- 18 **Euroopa Ühenduse teadustegevuse rahvusvahelise positsiooni kindlustamine (INCO):** teadlaste stipendiumitele tööks välisriikides (Strategic Action on Training and Excellence)
Avakuulutus 18.09.2001
- 31 **Elu kvaliteet ja eluressursside korraldus, Konkurentsivõimeline ja säästev majanduskasv, Energia, keskkond ja säästev areng, nii energia kui keskkonnad:** programmide ühine konkursikuulutus, toetus NAS riikide silmapaistvatele teaduskeskustele
Avakuulutus 20.09.2001
- Elu kvaliteet ja eluressursside korraldus:** uurimis-, arendus- ja demonstratsiooniprojektid, temaatilised koostöövõrgud ja ühistegevus, valikuliselt võtmetegevuskavadest, lõpptähtaeg.
Avakuulutus 31.10.2001

Veebruar 2002

- 1 **Inimpotentsiaal ja sotsiaalmajanduslike teadmiste areng:** kõrgetasemelised teaduskonverentsid
Viimane tähtaeg, avakuulutus 16.03.1999.
- 8 **Elu kvaliteet ja eluressursside korraldus:** Kaasnevad meetmed ja toetus teaduse

infrastruktuuridele..

Vahetähtaeg, avakuulutus 6.03.1999

- 15 **Elu kvaliteet ja eluressursside korraldus:** suunatud konkurss värskest assotsieerunud riikidele ühinemiseks käimasolevate projektidega
Avakuulutus 31.05.2001

Energia, keskkond ja säästev areng: keskkonna- ja säästva arengu alaste käimaskäimasolevate projektide avamine uutele partneritele kandidaatriikidest

Avakuulutus 7.08.2001

Konkurentsivõimeline ja säästev majanduskasv: Mootmine ja testimine ning toetus teaduse infrastruktuuridele.

Avakuulutus 15.10.2001

- 20 **Innovatsioon ja VKE-de osalus:** ühisuuringute pilootprojektid, piiratud neile, kes deklareerisid oma huvisid 19.09.2001.

Planeeritud avakuulutus 30.11.2001

- 21 **Infoühiskonna tehnoloogiad:** uurimis-, arendus- ja demonstratsiooniprojektid, kasutuselevõtu ja toetavad tegevused, valikuliselt võtmetegevuskavadest, lõpptähtaeg.

Avakuulutus 16.11.2001

- 28 **Infoühiskonna tehnoloogiad:** uurimis-, arendus- ja demonstratsiooniprojektid, tulevikutehnoloogiad, koostöö värskest assotsieerunud riikidega (sh käimasolevate projektide avamine uutele partneritele kandidaatriikidest) ja mitmesugused toetavad meetmed (various support measures).

Taotlusi võib esitada kuni 28.02.2001,

vt kuulutused ja 16.11.2002

Märts 2002

- 1 **Euroopa Ühenduse teadustegevuse rahvusvahelise positsiooni kindlustamine (INCO):** konverentsidest osavõtutoetused kandidaatriikidele ning NIS ja CEEC mitte kandidaatriikidele
Avakuulutus 15.03.2001
- 12 **Inimpotentsiaal ja sotsiaalmajanduslike teadmiste areng:** Marie Curie individuaalsed stipendiumid.
Vahetähtaeg, avakuulutus 16.03.1999.
- 13 **Infoühiskonna tehnoloogiad:** uurimis-, arendus- ja demonstratsiooniprojektid, kasutuselevõtu ja toetavad tegevused, tegevusliinid VI.2.1 ja VI.2.2.
Avakuulutus 16.11.2001
- 15 **Konkurentsivõimeline ja säästev majanduskasv:** kaasnevad meetmed.
Vahetähtaeg, avakuulutus 16.03.1999.
- Energia, keskkond ja säästev areng:** energia alased kaasnevad meetmed
Avakuulutus 24.10.00
- Innovatsioon ja VKE-de osalus:** innovatsiooniprojektid.
Planeeritud avakuulutus 15.12.2001
- Inimpotentsiaal ja sotsiaalmajanduslike teadmiste areng:** Archimedese preemia
Avakuulutus 04.09.2001

- 16 **Euroopa Ühenduse teadustegevuse rahvusvahelise positsiooni kindlustamine (INCO):** konverentsidest osavõtutoetused kandidaatriikidele ning NIS ja CEEC mitte kandidaatriikidele
Avakuulutus 15.03.2001
- 20 **Konkurentsivõimeline ja säästev majanduskasv:** Marie Curie koostisstipendiumid.
Vahetähtaeg, avakuulutus 16.03.1999

Juuli 2002

- 16 **Euroopa Ühenduse teadustegevuse rahvusvahelise positsiooni kindlustamine (INCO):** konverentsidest osavõtutoetused kandidaatriikidele ning NIS ja CEEC mitte kandidaatriikidele
Avakuulutus 18.09.2001
- 17 **Infoühiskonna tehnoloogiad:** tegevusliinid VI.1.1 - tulevikutehnoloogiad, täismahus taotlused ning VIII.1.11 - ettevalmistavad toetused
Avakuulutus 16.11.2001

Pidevalt avatud konkursid (vahetähtajad puuduvad)

Inimpotentsiaal ja sotsiaalmajanduslike teadmiste areng: spetsiifiliste poliitiliste küsimuste strateegiline analüüs (kaasnevad meetmed).
Avakuulutus 01.03.2000, lõpptähtaeg 15.06.2002

Innovatsioon ja VKE-de osalus: majanduslik ja tehnoloogiline intelligents
Avakuulutus 23.04.1999, lõpptähtaeg 1.07.2002

Planeeritud projektikonkursi avapäevad

November 2001

Innovatsioon ja VKE-de osalus: ühisuuringute pilootprojektid, piiratud neile, kes deklareerisid oma huvisid 19.09.2001.
Planeeritud avakuulutus 30.11.2001

Detsember 2001

Innovatsioon ja VKE-de osalus: innovatsiooniprojektid.
Planeeritud avakuulutus 15.12.2001

- *) Tabeli esimeses veerus on toodud vastavad kuupäevad. Kui viidatud tegevuskava(de)le on lisatud märkus – vahetähtaeg (cut-off date), tähendab see, et tegemist on nn avatud konkursiga (open call), millele võib taotlusi esitada jooksvalt kuni raamprogrammi viimase aastani; laekunud taotlusi vaadatakse läbi konkursi avakuulutuses (call) toodud vahetähtaegadel.

uuringuid

Eesti majandussüsteemi nüüdisprobleemiks on konvergens

Aksel Kirch, Eurouuringute Instituudi direktor

Võiks küsida, miks Eesti talub hästi konkurentsijõudude survet, samas aga ei suuda sotsiaalvaldkondade arenguid hallata. Sellele saab vastused kolmest Eesti Majanduse Instituudi (EMI) teadlaste raamatust, millest viimane ilmus trükitist alles novembri esimeses pooles.

Meie generatsiooni silme all toimuvat Eesti majandussüsteemi evolutsiooniperioodi võiksime üldistavalt nimetada tagasipöördumiseks ehk konversiooniks "Läänede". Uurimisotstarbeliselt on sobiv kogu selles transformatsiooni-tsükli eristada vähemalt kolme enam- vähem mittekattuvat alamprotsessi, mis kätkevad mõningaid üsna erinevaid probleeme ja märksõnu. Need on transitsioon, harmoniseerumine ja konvergens. Transitsiooni iseloomustavad eeskätt privatiseerimine, välisinvesteeringud, liberaliseerimine, monetariseerimine jne. Nimetatud dimensioonid on kogu selle transformatsiooni tsükli "uute võrsete ja õite periood" ja selle algusena võiksime kokku leppida aastaks 1987, mil kommunistlik-plaanimajandusliku diktatuuri jätkusuutlikkus hakkas märgatavalt raugema ja kogu süsteem dekomponeeruma. Majandusliku transitsiooniga jõuti meil aastaks 1995 juba "Läänega" sama poole peale ja seda kinnitavad ka neid siirdeprobleeme käsitletud EMI teadlased oma 1995 ilmunud töödekogumikus (Transforming the Estonian Economy. O. Lugas and G. Hachey (eds.), Tallinn, 1995, 351 lk.)

Harmoniseerimise all mõistaksime seda protsessi, kus majandussüsteem ka oma üldiselt välimuselt (institutsionaalselt) muutub sugulaslikumaks ehk afiinsumaks arenenud riikide majandustega ja siin tulevad seega enam esile sotsiaal-majanduslike institutsioonide arendamise probleemid nagu tööturg, pensioni ja muud sotsiaalkindlustuse mehhanismid, sotsiaal-majanduslik-ökoloogiline jätkusuutlikkus, üldine majandusinstituutide kooskõlastatus (eriti monopoolsuse ohjamine) jne. Siin on juba rohkem küsimusi ka transformatsiooni "viljade kosumisest". Seda valdkonda on analüüsitud Eesti Majanduse Instituudi 1999. aastal ilmunud töös (Harmonisation with the Western Economics. Ü. Ennuste and L. Wilder (eds.), Tallinn, 1999, 404 lk.).

Harmoniseerimisega suudeti Eesti majandussüsteemile praeguseks saavutada juba mingi piisav afiinsus arenenud süsteemidega, kuigi on veel suuri lünki, eeskätt nähtavasti monopolide ohjamise reeglistikus (telefon, elekter, vesi jne). Kuid siiani me siiski ei saa veel mingilgi määral rääkida Eesti majanduse kvaliteetsest lähedusest edukate riikidega. Kuigi oleme küll "Läänega" juba majanduslikes sugulussidemetes, aga ikkagi veel väga vaesed ja kohmakad "sugulased". Väljendudes teiste sõnadega, täna omame põhiliselt samasuunalisi dimensioone ehk oleme samas majandussüsteemide ruumi "kvadrantis", kuid arenenud turumajandustest ikkagi veel distantsiliselt kaugel. Seejuures vägagi konkurentsisuutlikud ja ikka veel mitte vajalikul määral haldussuutlikud, nagu kinnitas äsjane Euroopa Komisjoni eduraport.

Selge, et konvergenssi perioodil kerkivad Eestis sarnaselt

Kesk- ja Ida-Euroopa riikidele päevakorda eeskätt vaesuse, töötuse, madala koolitustaseme, elanike tulukihistumise jms küsimused, eriti aga majandusliitudega ühinemise küsimused. Seega ka küsimused, et kas me üldse suudame arenenud turumajandustele enam järgi jõuda ja nendega ka sisuliselt majanduslikult liituda. Viimane küsimus on tõsine, sest nt Soome kõrge taseme juures vastab nende 1% majanduskasvu väärtuseliselt ühe elaniku kohta meie 3-5% kasvule. Kuigi kogu maailma mastaabis toimib üldiselt majanduste järjest suurem kihistumine ja divergens rikkamateks ja vaesemateks, annab meile siiski lootust asjaolu, et Euroopa Liidu sees riikide majandustasemed näivad ühtlustuvat (seejuures koos majanduse tõusuga riikide sisene elanike tulukihistumine teravneb).

Mis on siis need mõjurid, mis võiks seda meie suurt distantsi arenenud majandustest vähendada (ehk konvergenssi kiirendada, kui see üldse on võimalik) ja mis on need tegurid, mis töötavad ka konvergenssile vastu jne. Eeskätt need küsimused on praegu kõige intrigeerivamad ja on ka seatud EMI äsja ilmunud töös (Factors of Convergence. Ü. Ennuste and L. Wilder (eds.), Tallinn, 2001, 361 lk.) tosina artikli ja autoriga kogumiku põhiprobleemideks. Vaadatuna läbi range ja paratamatult mõnevõrra kitsa teadusanalüüsi prisma.

Näiteks selgus, et konvergenssi protsesside determinantide selgitamisel osutusid väga sobivaks just ökonomeetriselised tõenäosusmudelid. Samas selgusid väga huvitavad järeldused: indiviidi vaesusesse sattumise tõenäosuse tingib oluliselt eeskätt selle indiviidi madal koolitustase, indiviidi väljalangemise tööturul tingib samuti eeskätt madal koolitustase, Eestis tingib majandusinstituutide eduka konvergenssi tõenäosuse makroökonomiliselt eeskätt hea sisepoliitiline kliima ja vastupidi jne.

Selgus, et majandusinstituutide evolutsiooni või õigemini nende disaini analüüsiks demokraatias on omal kohal mänguteoreetilised mudelid. Nimelt nagu vabaturule on omased teatavad tõrked, nii on need omased ka demokraatiale ja nende kõrvaldamiseks leiab retsepte mängude teooriast. Nimetatud konvergenssi teemaliste tööde kogumik sisaldab veel teisigi häid teoreetilisi-metoodilisi ja mudelleerimisleid. Nimetada tuleks mudeleid nii valuutakomitee šokitõhususe ökonomeetrisel hindamisel, pensionide fondeerimise imiteerimisel, energeetikaressursside ja ka üldisemalt ökoloogilise jätkusuutlikkuse probleemide käsitlemisel, ja lõpuks isegi häid mudeleid konvergenssi mõõtmisel ja hindamisel.

Rõhutamist vajaks seejuures väliskaubanduse ökonomeetrisel käsitlemisel saadud järeldused, mis näitasid, et Eestile pakub kõige stabiilsemat väliskaubandusturgu just euroliit. Seepärast pole ka ootamatu Eesti esilekerkimine majandusvabaduse indeksi alusel.

Kokkuvõttes, Ülo Ennuste juhendatava kollektiivi analüüs kinnitas, et Eesti majanduse konvergenssi edukas kulg arenenud turumajanduse maailmaga on igal juhul aastakümneid nõudev protsess. Eesti euroühinemine sellel turumajanduse arenguteel ei ole majandusteaduslikult midagi pöördelist: pärast liitumislepingule allkirjutamist tuleb veelgi suuremal osal elanikest hakata kõvemini tööd rügama.

uudiseid eestist

COSTil uus koordinaator

2001. aasta sügisest asub Euroopa teaduse ja tehnika alane koostöövõrgu COSTi rahvuslik koordinaator Sihtasutuses Archimedes.

Eesti teadlastele peaks COSTi (European Cooperation in the Field of Scientific and Technical Research) võimalused küllaltki selged olema - ollakse ju COSTi täisliige 1997. aastast. Samas, tuginedes tuntud vanasõnale, kordame paari lausega üle COSTi põhiprintsiibi.

COSTi eesmärgid on:

- rahvuslike teadusprojektide rakendamine läbi rahvusvahelise koostöö;
- alus- ja rakendusuringute edendamine;
- ettevõtete ja teaduslike uurimisasutuste vahelise teadusarendustegevuse soodustamine;
- Teadlaste vahelise koostöö suurendamine Euroopas.

COSTi aluseks on neli põhiprintsiipi:

1. Alt-üles lähenemine - iga teadlane ükskõik millisesest COSTi liikmesriigist võib algatada uue projekti*. Lisaks liikmesriikidele võib uue projekti algatada ka Euroopa Komisjon.
2. Avalikkus - COST on avatud kõigil teadusaladel. Osalemine ei ole piiratud.
3. Paindlikkus - projektis osalemine on vabatahtlik, see ühendab ainult huvitatud riike.
4. Omafinantseerimine - koordineeritav teadustegevus on rahastatud rahvuslikest allikatest. Koordineerimine on rahastatav liikmesriikide ning Euroopa Komisjoni poolt.

COST toetab uurimis- ja arendustöö rahvusvahelist koordineerimist (nõupidamised ja teaduslikud konverentsid, lühiajalised missioonid, publikatsioonid jne).

Teadus- ja arendustegevuse otsene rahastamine toimub osaliste endi poolt.

COSTi liikmesriigid võivad vabalt ühineda mistahes projektiga, eelduseks on vaid rahvusliku rahastamise ja vastava tasemega töögrupi olemasolu.

Samuti võivad liikmesriigid käivitada uusi projekte.

COSTi kui teaduskoostööle suunatud võrgustik on loogilises seoses Euroopa Liidu raamprogrammidega. Tänu väiksemale bürokraatialle ning paindlikusele on ta teadlastele ideaalseks kohaks usaldusväärsete kontaktide leidmisel ning heaks aluspinnaks edaspidisel EL raamprogrammis osalemisel. Samas seostab ta rahvuslikke uurimisprojekte rahvusvahelistega.

*COSTi raames käivituvaid projekte nimetatakse inglise keeles "COST Action"

COSTi Eesti rahvuslik koordinaator

Ülle Must

SA Archimedes EL Innovatsioonikeskus

tel 07 300 330, faks 07 300 336,

ylle@archimedes.ee

Kompanii 2, 51007, Tartu

www.irc.ee/cost.htm

Eesti teadus- ja arendustegevuse infosüsteem

Eesti teadus- ja arendustegevuse infosüsteemi loomine sai alguse 2000. aastal EV Haridusministeeriumi initsiatiivil. Üheks põhjuseks oli senise informatsiooni killustumine erinevate institutsioonide vahel ning olemasolevate andmete omavahelised vastuolud.

Süsteemi loomisel seati eesmärgiks:

- Eesti teadus- ja arendustegevuse kohta käiva informatsiooni koondamine ühtsesse baasi. Informatsiooni kogumine avalikus sektoris tehtavatest teadus- ja uurimistöödest, nende jaotusest valdkonniti ja mahtudest, et hõlbustada Eesti teaduse planeerimist ja evalveerimist
- Eesti teadus- ja arendustegevust puudutava informatsiooni kättesaadavaks tegemine avalikkusele nii Eestis kui rahvusvaheliselt, võimaldades teadus- ja arendustegevusega tegelevatel institutsioonidel ning teadlastel enda tegevusest laiemalt teavitada.
- Informatsiooni kogumine Eesti osalemisest Euroopa Liidu teaduse ja tehnoloogilise arendustegevuse programmides.
- Teadus- ja arendustegevuse projektide resultate kajastava informatsiooni kogumine, mis võimaldab jälgida projektide tulemuslikkust ning aitab kaasa teadustöö tulemuste rakendamisele.

Süsteemi loomisel võeti aluseks see, et ta peab ühilduma üle-euroopaliste süsteemidega (praegusel juhul andmevahetusformaadiga CERIF -Common European Research Information Format) .

Hetkel on infosüsteemis andmed sihtfinantseeritavate teadusteemade (2000 a.), Eesti Teadusfondi grantide (2001 a.) ning granditaotluste (2002 a.) kohta. Infosüsteemis on registreeritud 3632 teadurit, 1400 teadusteemat ja 207 granditaotluse esitanud asutust.

Infosüsteemi haldab SA Archimedes EL Innovatsioonikeskus.

Ülle Must

Kohtumine Tartus

22.- 23. novembril kohtusid Tartus SA Archimedes Innovatsioonikeskuses Soome Tehnoloogiaagentuuri TEKES, Soome Akadeemia 5RP kontaktpunktide ning Soome ja Balti riikide erinevate innovatsioonikeskuste delegatsioonid - kokku 32 inimest.

Kahel päeval toimusid paralleelsed seminarid kahes töögrupis. Arutati EL 5. raamprogrammi senist käiku, tekkinud probleeme ning ettevalmistusi järgmises raamprogrammis osalemiseks.

Lisaks seminarile toimusid ka külastaskäigud EV Haridusministeeriumi, Tartu Ülikooli Innovatsioonikeskuse ning Biomedikumi.

2002. a. mais korraldab SA Archimedes traditsioonilise Põhjamaade ja Balti riikide raamprogrammide kontaktpunktide ning innovatsioonikeskuste kohtumise, kuhu oodatakse osalejaid Islandist, Norrast, Taanist, Rootsist, Soomest, Leedust ja Lätist. Kohtumisele kutsutakse ka Eesti ettevõtete esindajaid, kes on huvitatud koostööst Balti- ja Põhjamaadega.

Ülle Must

s ü n d m u s i

Kolm päeva taastuenergeetikat teoorias ja praktikas

1.-3. novembrini toimus Tartus Eesti Põllumajandusülikooli peahoones taastuavaid energiaallikaid käsitlevate ürituste sari.

Esimesel päeval leidis aset järjekorras juba kolmas Taastuavate Energiaallikate Uurimise ja Kasutamise konverents (TEUK-III). Aasta-aastalt on kasvanud nii korraldajate hulk, ürituse maht kui haare. Nii nagu esimesel aastal, oli ka tänava põhikorraldajaks ja konverentsi 'hinge'ks hr Valdur Tiit. Ürituse korraldamisel panid oma õla alla veel Eesti Biokütuste Ühing, Eesti Põllumajandusülikool, Majandusministeerium ja SA Archimedes / OPET-Eesti. Sel aastal said osavõtjad tutvuda lisaks 16 sõnalisele ettekandele ka 17 stendiettekandega.

Võrreldes eelmise kahe aastaga lisandus tänava rahvusvaheline dimensioon. EL energiapoliitika ja nende rakendamist raamprogrammide kaudu tutvustas Dr Kyriakos Maniatis Energia ja Transpordi Peadirektoraadist (Brüssel), EL uut taastuavate energiaressursside direktiivi ja selles sisalduvat eesmärki - 22% rohelist elektrit aastaks 2010 käsitles Axel Bühler firmast Enron Wind GmbH (Saksamaa) ning rapsiõli kasutamist soojuse ja elektrienergia tootmiseks autopesula tarbeks tutvustas Hans-Dieter Pilz (Saksamaa). Viimatimainitud oli lisaks stendiettekanne biodiisliil töötavatest automootoritest. Oma ideede tõesuse kinnituseks saabus hr. Pilz Saksamaalt biodiisliil sõitva Mercedesega, millega huvilised said väljas ka lähemalt tutvuda.

Jätkuvalt pakub laialdast huvi hüdroenergeetika, täpsemalt vanade hürdoelektrijaamade taastamine ja endiste vesiveskite renoveerimine hürdoelektrijaamadeks. Arvukalt lisaküsimusi esitati nii Eesti hüdroenergeetika Grand Old Man Voldemar Ennole (AS Generaator), kes rääkis hürdoelektrijaamade juhtimisest, kui ka väikehürdojaamade ehitamist kaasajase tehnoloogia baasil käsitletud Ants Saksale (AS Eesti Veejõud).

Tervelt neli ettekannet puudutas säästva arengu erinevaid aspekte. Uuest perspektiivsest energiaallikast, kütuseelemendist, oli ette valmistatud põhjalik kuid ka asjast vähe teadvale inimesele kergesti arusaadav ettekanne prof. Jüri Tammel Tartu Ülikoolist. Tuuleenergia kasutamise keskkonna- ja sotsiaalmajanduslikke tegureid käsitleti Saaremaa valdade näitel Ain Kulli (TÜ Geograafia Instituut) ja Tambet Kikase Lääne-Eesti Saarestiku Biosfääri Kaitseala Saaremaa Keskus) ühisettekandes. Majandusministeerium tutvustas Eesti energeetika-alast rahvusvahelist koostööd (Madis Laaniste). Toimus ka uue trükise Eesti kui ÜRO Kliimamuutuste raamkonventsiooni liikmesriik esitlus, kus teose autor Tiit Kallaste SEI-Tallinnast rääkis kliimakonventsiooni ellurakendamise energiaprojektide kaudu.

Esimese päeva ettekannetest jäi läbiva nüüdina kõlama, et taastuenergeetikal on Eestis tulevikku ning uute energiaallikate alane teadus- ja arendustegevus on meie rahvuslikes huvides.

Teise päeva seminari teemaks oli biomassi kasutamine soojuse ja elektrienergia tootmiseks. Tegemist oli Soome-Eesti ühisseminariga, mille idee algatajaks oli Tartu Maakonna Euroinfokeskus (pr Ruth Tammeorg), kes esitas projektitaotluse, mida finantseeris EL Soome Keskkonnaministeeriumi kaudu.

Eesti ja Soome energeetika alane koostöö on kestnud juba aastaid. On peetud hulgaliselt ühisseminare, tehtud koolitusi, läbi viidud uuringuid, Soome pool on aidanud renoveerida katlamaju ning viia üle maasuudil töötavaid katlaid biokütustele. Valmis on saanud ka ühe suurettevõtte energiaaudit Eestis.

Soome partnerite ettekanded tutvustasid nende tegemisi Eestis ning taastuenergeetika olukorda Soomes. Saavutusi ja arendudentse taastuenergeetika vallas ELs käsitles Dr Kyriakos Maniatis ettekanne. Koostöövõimalusi nii Soome kui Eesti spetsialistidele käis pakkumas INE asepresident Claus Mahr-Thomsen Saksamaalt. Kuna kolmandaks päevaks oli planeeritud terve rea Soome abiga renoveeritud või ümber ehitatud objektide külastus, moodustasid eraldi ploki ettekanded, mis tutvustasid lähemalt tehtud töid ning hetkeolukorda tehnilisest ja majanduslikust aspektist vaadatuna. Vaatluse alla tulid biomassil töötavad katlamajad Tartus (AS Tamme Soojus), Tiksojal (Tiksoja Puidugrupp), Otepääl (AS Otepää Vesi) ja Vastseliinas (Vastseliina Kool).

Ürituste sarja lõpetuseks toimus ringsõit, mille käigus külastati lisaks ülalnimetatud katlamajadele veel palkmajade tootjat AS RPM Elvas. Omaette kultuurielamuseks oli lõuna Vastseliina ordulossi varemte juures asuvas Piiri kõrtsis.

Rohke osavõtt ning süvenev huvi taastuenergeetika vastu annavad põhjust mõelda TEUK jätkamisele mitmepäevalise üritusena. Kuigi korraldajatel on juba mõned mõtted, on head ideed ja pakkumised teretulnud ka osavõtjalt, asjatundjalt ja teemast huvitatutelt aadressil greenery@ibs.ee.

Maria Habicht
EL Innovatsioonikeskus,
SA Archimedes, Kompanii 2, Tartu 51007
Tel (07) 300 327
E-post Eco@irc.ee

innovaatika raamatukogu

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOOLI INNOVATSIOONIKESKUSELE JA TARTU TEADUSPARGILE

2001.a. oktoobris-novembris laekunud materjalidest võiksid huvi pakkuda:

Rahvusvahelistelt organisatsioonidelt:

- **Financing SME's: the European Approach. European Conference and Risk Capital Exhibition. 24-25 October 2001, Louvain-La Neuve, Belgium.** EL Tööstusministrite Nõukogu konverentsi/messi kutse ja kava.
- **WIPO's SME Update. November 2001.** Ülemaailmse Intellektuaalomandi Organisatsiooni väikeettevõttele suunatud e-leht.
- **The place of SMEs in the European Research Area and the New Framework Programme. 19 November, 2001, Liege, Belgium.** Seminari kava ja kutse.

Teistelt teadus/tehnoparkidelt, innovatsiooni-, arendus- jms keskustelt:

- **PANEL News. No.1, November 2000; No.2, April 2001.** Müncheni, Barcelona ja Milano koostööprojekti "Pyrenean-Alpine Network of Entrepreneurial Liaisons" infobülletäänid.
- **Latvian Technological Centre.** Riia juhtiva tehnoloogiapargi tutvustusmaterjalide pakett, sh Läti riigidokument "National Concept on Innovation".
- **Joint Venture's Index 2001 of Silicon Valley.** Ränioru koostööorganisatsiooni Joint Venture: Silicon Valley aastaülevaade.
- **International Business Incubator - the Business Embassy of Silicon Valley. San Jose (CA, USA) rahvusvahelise inkubaatori tutvustusmaterjalide pakett.**
- **TLOnline Newsbrief (USA Texas A&M University tehnoloogialitsentside talituse Internetiväljaanded):**
  - Texas A&M team wins national Energy Challenge.
  - Kim awarded MRI grant to develop instrument for nanotechnology research.
- **Role of Business and Innovation Centres in Regional Development & Promotion of SME's on the Way to European Union. 11-13 October 2001, Kiekrz, Poland.** Poola Ettevõtlus- ja Innovatsioonikeskuste Assotsiatsiooni aastakonverentsi ettekanded + rida tutvustusmaterjale Poola parkide/keskuste kohta.
- **Innovacje. Nr.12, 2001.** Warsaw. Poola ülemaalse infobülletääni tava- ja erinumber.
- **Inno-Info. Czerwiec 2001.** Ida-Poola IRC infoleht.
- **Atyrau Business Contact.** Kasahstani äriinnovatsioonikeskuse tutvustusbuklett.
- **KEKSI 2/2001.** Soome Leiutiste Sihtasutuse ajaleht.
- **Baltic Rim Network. Final Report.** Euroopa Liidu Interreg IIC projekti - Warnemünde (GER) Tehnoloogiakeskus, Löuna-Jüütimaa ja Storström (DEN) Arenduskeskused, PrizzTech Oy (Pori, FIN), TTÜ Innovatsioonikeskus (EST) - lõpparuanne.
- **Wirtschaftssymposium "Innovation". 26. November 2001, Bern, Switzerland.** Ürituse kutse ja kava.

- **IBEX ENTEC 2002. 10-12 April 2002, Magdeburg, Germany.** Energia- ja keskkonnatehnoloogia messi kutse ja kava.
- **Teknia: Journal. Information Technology. Medical Technology. Pharmaceutical Development. Agrobiotechnology. Teknia News 2001.** Kuopio (FIN) tehnoloogiapargi tutvustusmaterjalid.
- **Otaniemi Cluster and Science Park. Espoo (FIN) tehnoloogiakoosluse tutvustuspakett.**
- **Katja Mäki, Petteri Sinervo. Teknoloogiakeskused - toiminta ja vaikutukset. KTM 24/2001.** Soome Kaubandus- ja Tööstusministeeriumi tellitud uurimus tehnoloogia-parkidest.
- **S.J.Waag, E.Rasmussen, T.Kvaal, M.Gulbrandsen, E.Trondsen. The Role of University in Economic Development - an Analysis of Six European Universities of Science and Technology.** Norra Teadus- ja Tehnoloogiaülikooli uurimus.
- **e-business Research Center.** Tampere ülikoolidevahelise tugikeskuse buklett.
- **Insights No.9, October 2001. Lessons from the Trenches of Entrepreneurship: from Basic Research to a High-Tech Startup Company.** Šveitsi Alliance for Tehnology-Based Enterprise väljaanne.
- **Rennes Atalante Infos. No.58, 2001.** Prantsuse tehnoloogiapargi kvartalikirj.
- **Portables & Wearables. International Brokerage Event - IRC Netherlands. 14 Dec 2001, Amsterdam.** Hollandi innovatsioonisiirde keskuse kontaktürituse kutse/kava.
- **IDEA! No.27, Septiembre 2001.** Andalusia (SPA) tehnoloogiapargi kvartalikirj.
- **Advanced Technologies from Israel. No.3, 2001.** Iisraeli Tööstusuuringute Keskuse MATIMOP bülletään

Mujalt:

- **techlocate eNewsletter. No.15, Oct 2001.** Tehnoloogiainvesteeringute interneti-ajakirja väljatrükid.
- **News from Laser Focus World. Oct 26; Nov 2; Nov 9; Nov16; 2001.** Üleilmse laseriajakirja sisukokkuvõtted.
- **ExpoWorld Net. October'01; November'01.** Messinduse internetiajakirja väljatrükid.
- **Kunnossapito. No.7, No.8, No.9, 2001.** Soome Korrasoiühingu ajakiri.
- **TeollisuusForum. 30.10-1.11.1001.** Tampere, Finland. Messikataloog.
- **Partner der Finanzindustrie - Software Beratungs-Institut AG.** Šveitsi tarkvarafirma tutvustusmaterjalid.
- **Growth of Interaction between Two Capital Regions. No.1, 2001.** Helsinki-Tallinna ühisprojekti "EuRegio" avapublikatsioon - ülevaatekogumik.
- **Paldiski.** Ülevaate-ettekande slaidid.
- **Autosport International 2002. 10-11 January, Birmingham, U.K.** Rahvusvahelise autotehnikanäituse ja kontaktmessi koondkataloog.

5 r p k o n t a k t i s i k u d

ELU KVALITEET JA ELUESSURSSIDE HALDAMINE (QOL)

Meelis Sirendi
SA Eesti Teadusfond, Kohtu 6, Tallinn 10130
Tel (0) 6998855
E-post life@irc.ee

KASUTAJASÕBRALIK INFOÜHISKOND (IST)

Tarmo Pihl
EL Innovatsioonikeskus,
SA Archimedes, Kompanii 2, Tartu 51007
Tel (07) 300 329
E-post Ist@irc.ee

KONKURENTSIVÕIMELINE JA SÄÄSTEV ARENG (GROWTH)

Hillar Toomiste
EL Innovatsioonikeskus,
SA Archimedes, Kompanii 2, Tartu 51007
Tel (07) 300 320
E-post Growth@irc.ee

ENERGIA, KESKKOND JA SÄÄSTEV ARENG (EESD)

Maria Habicht
EL Innovatsioonikeskus,
SA Archimedes, Kompanii 2, Tartu 51007
Tel (07) 300 327
E-post Eco@irc.ee

EL UURIMISTÖÖ RAHVUSVAHELISE POSITSIOONI KINDLUSTAMINE (INCO II)

Rene Tõnnisson
EL Innovatsioonikeskus,
SA Archimedes, Kompanii 2, Tartu 51007
Tel (07) 300 328
E-post Inco@irc.ee

INNOVATSIOON JA SMEDE OSAVÕTT (INNOVATION-SMES)

Hillar Toomiste
EL Innovatsioonikeskus,
SA Archimedes, Kompanii 2, Tartu 51007
Tel (07) 300 320
E-post Sme@irc.ee

INIMPOTENTSIAALI JA SOTSIAALMAJANDUSLIKE TEADMISTE BAASI TUGEVDAMINE (IHP)

Rene Tõnnisson (socio economic KA + STRATA)
Tel (07) 300 328
E-post knowledge@irc.ee
Inimpotentsiaal (human potential)
Tel (07) 300 333
EL Innovatsioonikeskus,
SA Archimedes, Kompanii 2, Tartu 51007
E-post ihp@irc.ee

EL TEADUS- JA TEHNOLOOGILISE ARENDUSTEGEVUSE V RAAMPROGRAMMI RAHVUSLIK KOORDINAATOR

Toivo Raim
Haridusministeerium, Munga 18, Tartu 50088
Tel (07) 350213
E-post toivo.raim@hm.ee

ISSN 1406-6688

EUROOPA LIIDU INNOVATSIOONIKESKUS

SA Archimedes
Kompanii 2, Tartu 51007
Tel (07) 300 329
Fax (07) 300 336
E-post irc@irc.ee
http:// www.irc.ee/

Toimetas
Rein Kaarli
kaarli@obs.ee